

9/6/84

EL LLENGUATGE

Sinonímia i concordança

És ben sabut que, especialment en el llenguatge escrit, més subjecte a unes certes normes d'estil, ens valem de la sinonímia per a evitar la repetició d'un mot. Fins a quin punt aquest recurs és aconsellable o convenient, podria ésser, sens dubte, una cosa a discutir, allò que en diem matèria opinable. Hi ha molts casos concrets, certament, en què la repetició d'un nom o d'una denominació s'evita amb la utilització d'una expressió tòpica poc feliç o àdhuc francament desacreditada, que és potser la primera que caldria evitar. No sembla, però, que hagi de merèixer cap objecció que si parlem, per exemple, d'un cavall, i l'hem d'esmentar un cert nombre de vegades seguides, no ens servim en totes elles de la paraula *cavall* sinó que l'alternem amb noms genèrics com *animal* o *bèstia*, o com *quadrúpede* o *cavalleria*, o fins i tot amb un mot del llenguatge poètic com és ara *corser*.

És molt natural que aquests diversos mots de sentit idèntic o afí o, si més no, amb una capacitat de designació en comú, de què ens podem servir, en un text determinat, per a l'expressió o

la designació d'una mateixa cosa o d'una mateixa idea, pertanyin a gèneres gramaticals diferents, cosa que moltes vegades no es té en compte, amb què s'originen algunes d'aquestes faltes de concordança que són molt més freqüents del que hom podria pensar. Hi ha, efectivament —obeïnt, és clar, a criteris més lògics que no pas gramaticals—, una tendència bastant marcada a fer concordar els adjectius qualificatius (o també, en alguns casos, mots possessius, indefinits, etc.) que, en rigor, es refereixen a un d'aquests noms usats amb un propòsit de substitució, amb el substantiu que constitueix la denominació pròpia o principal d'aquella cosa de què és qüestió. Així, en construccions com és ara, per exemple, *El llibre que comentem és una obra prou útil i interessant però, al capdavant, poc significatiu*, o bé *La sang no és un líquid vermell sinó incolora*, les formes adjectives *significatiu* i *incolora* falten a les normes de concordança de gènere perquè, en realitat, no es refereixen, respectivament, als substantius *llibre* i *sang*, sinó a les denominacions que els substitueixen *obra* i *líquid*. Hauria calgut dir, per consegüent, ...*és una obra prou útil i interessant però, al capdavant, poc significativa*, i ...*no és un líquid vermell sinó incolor*.

Albert Jané